

გიორგი კილაძე

საქართველოს კარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის
ახალი გამონაშვები

(ინტერნეტ-ტელევიზია GeolibTV და ინტერნეტ-რადიო)

თანამედროვე საზოგადოების წინაშე მიმდინარე პრობლემები, როგორც წესი, განიხილება გარკვეული მოტივების, სისტემის სახით და მათი გადაჭრა ხორციელდება სისტემური მიდგომისა და სისტემური ანალიზის საფუძველზე. სამეცნიერო ლიტერატურიდან ცნობილია, რომ სისტემური მიდგომისა და სისტემური ანალიზის საფუძველს წარმოადგენს სისტემის გამოკვლევა. თავის მხრივ, სისტემის, ჩვენს შემთხვევაში ეროვნული (მთავარი) ბიბლიოთეკის, როგორც სისტემის, გამოკვლევისას მხედველობაში უნდა მივიღოთ შემდეგი:

1. შექმნილია და ფუნქციონირებს განსაზღვრული მიზნით. სისტემის მიზნებზე საუბრისას აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ინფორმაციულ ხანაში (“Information age”) მიმდინარე პროცესები მუდმივად იცვლებიან, რაც თავის მხრივ, განაპირობებს სისტემების, განსაკუთრებით რთული სისტემების, მიზნების პერიოდულ გადახედვას. ამასთან, “გადახედვის” დროის საკითხი საკამათოა და მაინც, როგორც პრაქტიკა ადასტურებს, 5-7 წლის პერიოდს მოიცავს.

2. მიეკუთვნება რთულ, დინამიკურ სისტემათა კლასს, რამდენადაც შედგება მრავალი ურთიერთდაკავშირებული და ურთიერთზემოქმედი ქვესისტემისაგან. ფუნქციონირების პროცესში წარმოიშობა განვითარების მრავალმხრივი შესაძლებლობა, რაც თავის მხრივ, განაპირობებს საუკეთესო სტრუქტურის შერჩევის აუცილებლობას. ამასთან, შემადგენელი ქვესისტემების შესახებ მსჯელობა და დისკუსიები სამეცნიერო ლიტერატურაში ჯერ კიდევ გრძელდება, მიუხედავად იმისა, რომ ბიბლიოთეკა, როგორც სისტემა დაახლოებით 30 წლის წინ აღიარეს და ამ ხნის განმავლობაში არასოდეს უარყვია ეს აზრი.

საბიბლიოთეკო სფეროში სისტემური მიდგომის ფუძემდებელია პროფესორმა ი. სტოლიაროვმა სისტემა “ბიბლიოთეკაში” 4 ძირითადი ელემენტი გამოყო: 1. საბიბლიოთეკო ფონდები (დღეს რესურსებად მოიხსენიება); 2. მომხმარებელთა კონტინგენტი (იმ დროისთვის მკითხველი — გ.კ.); 3. ბიბლიოთეკის მატერიალურ-ტექნიკური რესურსები და 4. მომსახურე პერსონალი.

ქვესისტემის ამ რაოდენობითა და შინაარსით გამოყოფამ მეცნიერთა შორის ცხარე დისკუსია გამოიწვია, თუმცა რუსეთსა და პოსტსაბჭოთა სივრცის დიდ ნაწილში ის მაინც კლასიკურ მოდელად მიიჩნევა. სისტემის ამგვარი წარმოდგენის მოწინააღმდეგენი, სისტემას, რამდენიმე ქვესისტემას უმატებენ, მაგ., საცნობარო-საძიებო ქვესისტემას, ინფორმაციულ ქვესისტემას, აბონენტებით მომსახურების ქვესისტემასა და ა.შ. და მაინც, არსებობს მეცნიერთა ერთიანი აზრი იმის შესახებ, რომ “ბიბლიოთეკის”, როგორც სისტემის ქვესისტემებს შორის არსებობს მჭიდრო ურთიერთკავშირი და ურთიერთდამოკიდებულება და სწორედ ამგვარი კავშირები განსაზღვრავენ ბიბლიოთეკის, როგორც რთული, დინამიკური სისტემის, ფუნქციონირებას.

ჩვენი აზრით, სისტემა "ბიბლიოთეკის" ქვესისტემების "აღიარება" შესაძლებელია როგორც ი. სტალიაროვის მოსაზრების, ასევე ბიბლიოთეკის არსებული სტრუქტურის (განსხვავებით რუსი მეცნიერის "ფუნქციური წარმოდგენით") საფუძველზე. ამასთან, მიგვაჩნია, რომ საბიბლიოთეკო სისტემის განვითარების თანამედროვე ეტაპზე, არსებული რეალიების გათვალისწინებით, სისტემაში "ბიბლიოთეკა" ქვესისტემადაც განხილულ უნდა იყოს ბიბლიოთეკაში უკვე არსებული სტრუქტურები (ეროვნულ ბიბლიოთეკაში "დეპარტამენტები").

3. შესწავლილია არასაკმარისად. სისტემის "არასაკმარისად შესწავლაში" არ ვგულისხმობთ დღეისთვის არსებული ან/და წარსული მდგომარეობის შესწავლას. აქ საუბარია გარემოს (ეკონომიკური, პოლიტიკური, საზოგადოების ან/და მასმედისის წიგნიერების, ან, ზოგადად, ბიბლიოთეკებისადმი დამოკიდებულების) ცვლილების პირობებში სისტემა "ბიბლიოთეკის" მოსალოდნელ ქცევაზე.

4. მიმდინარე და მოსალოდნელ ცვლილებებს აუცილებლად მოჰყვება გაუთვალისწინებელი შედეგები, რომელთა წინასწარი გათვალისწინება თავის მხრივ მოითხოვს დიდ ადამიანურ და ფინანსურ რესურსებს.

5. მიუხედავად იმისა, რომ სისტემის არსებულ საზღვრებში მიმდინარე და მოსალოდნელი პროცესები მიმართულნი არიან არსებული ფუნქციების შენარჩუნებისაკენ, მაინც იცვლება ფუნქციები, ანუ სისტემა ასრულებს მისთვის არაადამახასიათებელ ფუნქციებს. "არაადამახასიათებელი ფუნქციების" ზრდა, თავის მხრივ, მოითხოვს სისტემის ფუნქციონირების არსებული საზღვრების გადახედვას.

6. გააჩნია საბაზისო მოთხოვნილებანი და საჭიროებანი, სწორედ მათი დაუკმაყოფილებლობა განაპირობებს სისტემის მდგრადობას, ხშირ შემთხვევაში გადარჩენასაც კი. დავაზუსტებ, მეოცე საუკუნის ოთხმოცდაათიანი წლებიდან ოცდამეერთე საუკუნის ათიან წლებამდე, ზოგადად, საბიბლიოთეკო სისტემის ბიბლიოთეკების უმეტესი ნაწილის მდგომარეობა "გადარჩენის" რეჟიმში იმყოფებოდა. არც იმის უარყოფა შეიძლება, რომ არსებობდა გამონაკლისებიც. მათ შორის საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკაც.

7. გააჩნია ფუნქციონირების ნორმალური და პათოლოგიური (კრიტიკული) არე. ფუნქციონირების "ნორმალურ" არეში იგულისხმება სისტემის ფუნქციონირების ის გარემო, რომელშიც შეუფერხებლად მიმდინარეობს სისტემის საბაზისო მოთხოვნილებათა და საჭიროებათა დაკმაყოფილება და სისტემის გამოსასვლელზე უზრუნველყოფილია სასურველი შედეგების მიღება (სასურველი შედეგების რაოდენობრივი, თვისობრივი პარამეტრების განსაზღვრა, ცალკე აღებული პრობლემაა, არასწორად "დაგეგმილი შედეგები" სისტემის ფუნქციონირებას არაეფექტურს ხდის). ბევრი ბიბლიოთეკარის შეფასებით, რეგიონული, სოფლის სასკოლო ბიბლიოთეკები არა მხოლოდ ზემოთ აღნიშნულ წლებში იმყოფებოდნენ ფუნქციონირების "პათოლოგიურ" არეში და ამის ყველაზე მკაფიო გამოვლინება გაუქმებული, გაძარცვული ბიბლიოთეკები, უხელფასოდ დარჩენილი ბიბლიოთეკარები და დამწვარი და დანახშირებული წიგნები იყო; და მაინც, ჩვენეული შეფასებით, ბიბლიოთეკათა უმრავლესობა, ამ პერიოდში ფუნქციონირების "კრიტიკულ" არეში იმყოფებოდა. რაც ნიშნავს რომ, სისტემა ფუნქციონირებდა იმ გარემოში, რომელშიც მოცემული სისტემა, მართალია, ვერ ფუნქციონირებს ნორმალურად (ე. ი. შეუფერხებელია მისი საბაზისო მოთხოვნილებათა და საჭიროებათა დაკმაყოფილება და სისტემის

გამოსასვლელზე მიიღება არასასურველი შედეგები), მაგრამ მიუხედავად ამისა, მაინც არ წყვეტს თავის არსებობას.

8. ორიენტირებულია ოპტიმალური ფუნქციონირების მიღწევაზე, თუმცა, რამდენადაც სამწუხარო არ უნდა იყოს, საქართველოს სახელმწიფოს განვითარების დღევანდელ ეტაპზე შესაძლებელია ბიბლიოთეკის, როგორც სისტემის, ოპტიმალურ ფუნქციონირებაზე მხოლოდ თეორიული მსჯელობა. ზემოთქმულის გათვალისწინებით, სისტემის გამოკვლევაში გადამწყვეტი მნიშვნელობა მის აღწერას ენიჭება.

სისტემის აღწერა მეტად რთული და შრომატევადი პროცესია და გულისხმობს სისტემის, როგორც მთელის, ფუნქციონირების მიზნებისა და სტრუქტურის განსაზღვრას მოცემული რეალობისა და პერსპექტივის გათვალისწინებით; ასევე, უფრო ფართო სისტემაში მისი ადგილისა და მნიშვნელობის განსაზღვრას. ბიბლიოთეკის მიზნები (ძირითადი ამოცანა) მკაფიოდაა ჩამოყალიბებული “საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის დებულებაში” — “ეროვნული ბიბლიოთეკის ძირითადი ამოცანაა ქვეყანაში საბიბლიოთეკო პოლიტიკის განხორციელების, განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის განვითარების, ეროვნული მემკვიდრეობის დაცვისა და პოპულარიზაციის, სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბების და დემოკრატიული სახელმწიფოს აღმშენებლობის პროცესების ხელშეწყობა”. აქვეა ჩამოყალიბებული ფუნქციები და სტრუქტურა და დაინტერესებულ პირს სრულად შეუძლია გაეცნოს.

სამეცნიერო, სასწავლო ლიტერატურაში ცნობილია, რომ ნებისმიერი უმარტივესი სისტემა ორი ძირითადი ნაწილისაგან შედგება: 1. სასარგებლო ქვესისტემა და 2. პოტენციალი. სასარგებლო ქვესისტემა უზრუნველყოფს მთელი სისტემის ფუნქციონირებასა და აღწარმოებას, პოტენციალი ქვესისტემაა, რომელიც “მუშაობს” სასარგებლო ქვესისტემისათვის. რთულ სისტემებში, როგორც წესი, ორ პრობლემასთან გვაქვს საქმე: 1. სასარგებლო ქვესისტემა და პოტენციალი, უმრავლეს შემთხვევაში, ერთზე მეტია და 2. ძნელად გასარკვევია, მოცემულ ეტაპზე, რომელია სასარგებლო ქვესისტემები და რომელი პოტენციალი.

ერთი რამ კი უდავო ფაქტია: სასარგებლო ქვესისტემის, ისევე როგორც პოტენციალის, უსაზღვრო განვითარება არ წარმოადგენს აუცილებელ პირობას მთელი სისტემის განვითარებისათვის — მმართველობითი თვალსაზრისით, უმთავრეს მიზანს უნდა წარმოადგენდეს სასარგებლო ქვესისტემებსა და პოტენციალებს შორის ოპტიმალური თანაფარდობის დამყარება. ბიბლიოთეკაში, როგორც რთულ სისტემაში, სულ მცირე ორი სასარგებლო ქვესისტემა გამოიყოფა: 1. საბიბლიოთეკო მომსახურება. 2. საბიბლიოთეკო რესურსი (აქვე უნდა შევნიშნოთ სისტემაში “საბიბლიოთეკო რესურსი, საბიბლიოთეკო მომსახურება არის სასარგებლო ქვესისტემა — საბიბლიოთეკო რესურსი — პოტენციალი”, სისტემაში “ბიბლიოთეკა” რამდენიმე პოტენციალის გამოყოფა შეიძლება: მაგალითად “სამოქალაქო განყოფილების ციფრული კოლექცია”, “ეროვნული ბიბლიოთეკის ლექსიკონთა ერთიანი ელექტრონული ბაზა”, “კულტურის პროგრამები და საზოგადოებასთან ურთიერთობა” და სხვა.

როგორც ზემოთ ვთქვით, სისტემის “ბიბლიოთეკა” ოპტიმალური ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია სასარგებლო ქვესისტემებსა და პოტენციალებს შორის ოპტიმალური თანაფარდობის დამყარება, რაც თავის მხრივ გულისხმობს: 1. ქვესისტემებს შორის ოპტიმალური სტრუქტურის ჩამოყალიბებას, 2. შესასლო საზღვრებში სისაბუნძობის მაქსიმალური განვითარებას.

მმართველობის თვალსაზრისით, სასარგებლო ქვესისტემებსა და პოტენციალებს შორის ოპტიმალური სტრუქტურის ჩამოყალიბება, შეზღუდული (ობიექტური, სუბიექტური) რესურსების არსებობის პირობებში, რთული და შრომატევადი საქმეა. უპირველეს ყოვლისა, უნდა დაისვას კითხვა: “როგორი უნდა იყოს იდეალური სტრუქტურა?”. ვიდრე კითხვაზე პასუხის გაცემას, შევეცდებოდეთ, აუცილებელია, აღინიშნოს: **ეროვნული ბიბლიოთეკის განვითარების თანამედროვე ეტაპზე იდეალური სტრუქტურის შექმნის საფუძველთა საფუძველს ეროვნული ბიბლიოთეკის არსებული სტრუქტურა უნდა წარმოადგენდეს.**

ბიბლიოთეკის ქვესისტემებს შორის ურთიერთკავშირები და ურთიერთდამოკიდებულებები ძალზე რთულია და სპეციალურ კვლევას მოითხოვს. ერთი რამ კი უდავოა: თანამედროვე ეტაპზე ეროვნული ბიბლიოთეკის სტრუქტურაც და სტრუქტურათაშორისი კავშირურთიერთობები საფუძვლიან ცვლილებებს თუ არა, გადახედვას მაინც საჭიროებს.

სტრუქტურის ნებისმიერი არაეკოლუციური ცვლილება, ქვესისტემაში, განსაკუთრებით მომსახურე პერსონალში უარყოფით რეაქციებს იწვევს, რაც შესაძლებელია სავალალოდ აისახოს მთელი სისტემის ოპტიმალურ ფუნქციონირებაზე — განსაკუთრებული მნიშვნელობა ბიბლიოთეკის შიდა კომუნიკაციის გამართულ მუშაობას ენიჭება.

ზოგადად “მუშაობა” არსებული სიტუაციის ანალიზით უნდა დაიწყოს. ამ მიმართულებით ეროვნულმა ბიბლიოთეკამ მუშაობა ჯერ კიდევ 2009 წლის სექტემბერში დაიწყო, როცა საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის საზოგადოებასთან ურთიერთობისა და კულტურის პროგრამების განყოფილების უფროსმა გიორგი საბანაძემ დირექტორთა საბჭოს წინაშე წარმოადგინა მოხსენება “შიდა კომუნიკაციების ინტეგრირებული გეგმის სამუშაო ვარიანტი”.

მოხსენებაში ჩემი ახალგაზრდა კოლეგა სამართლიანად აღნიშნავდა: “რაც უფრო მეტი არის საკომუნიკაციო პრობლემა ორგანიზაციის შიგნით, მით მეტია საკომუნიკაციო პრობლემა მის გარეთ. შესაბამისად, ორგანიზაციის შიგნით პრობლემების შემცირება იწვევს პრობლემების შემცირებას გარეთ”. მე კი, ჩემი მხრივ, დავამატებდი: სისტემის გარეთ წარმოქმნილი პრობლემები ასახვას აუცილებლად ჰპოვებს ორგანიზაციის შიგნით. წარმოდგენილი შიდა კომუნიკაციის გეგმა შედგებოდა ხუთი ნაწილისგან: პირველ ნაწილში მოცემულია სიტუაციის ანალიზი; მეორე ნაწილში დასახულია ამჟამინდელი პრობლემების მოგვარებისთვის მისაღწევი მიზნები და ამოცანები; დოკუმენტის მესამე ნაწილი აღწერს იმ ქმედებებს, რომლებიც საჭიროა ამ მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად. დართული ჰქონდა ორი გრაფიკი — ქმედებების განაწილება დროში და ბიუჯეტი. შევეცდები პრობლემისადმი საბანაძისეული ხედვა მოკლედ წარმოვადგინო. აქვე აღვნიშნავ, იმ დროს გეგმაში წარმოდგენილ ყველა ჰიპოთეზას ვეთანხმებოდი და მხარს ვუჭერდი. რაც შეეხება თანამედროვე გამოწვევებს, უფრო ქვემოთ ინტერნეტ-ტელევიზია GeolibTV-ისა და ჯერჯერობით უსახელო ინტენეტ-რადიოს მაგალითზე ვისაუბრებ.

მაშ ასე, გვაქვს ორი ტიპის პრობლემა: 1. პრობლემები ორგანიზაციის შიგნით; 2. პრობლემები ორგანიზაციის გარეთ.

ორივე ტიპის პრობლემების თავიდან ასაცილებლად განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს საკომუნიკაციო პოლიტიკის დაგეგმვასა და განხორციელებას. თავის მხრივ, საკომუნიკაციო პოლიტიკის დაგეგმვისას

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს პერსონალის დემოგრაფიულ, ფსიქოლოგიურ მონაცემებსა (სქესი, ასაკი, ორგანიზაციაში მუშაობის ხანგრძლიობა და ა.შ.) და ე.წ. საკომუნიკაციო აუდიტის შედეგებს.

დღევანდელი სტატიის მიზანს არ წარმოადგენს ზემოთ აღნიშნული მონაცემებისა და შედეგის ანალიზი. 2009 წლის სექტემბრის მდგომარეობა ასახულია გიორგი საბანაძის მოხსენებაში და დაინტერესებულ მკითხველს მისი მოპოვება და გაცნობა არ გაუჭირდება. აღნიშნავ მხოლოდ ერთს: საკომუნიკაციო აუდიტი ჩატარდა მხოლოდ ორ საკომუნიკაციო არხზე – ტელეფონისა და ელექტრონული საფოსტო ყუთის გამოყენებაზე, რამდენადაც კომუნიკაციის სხვა საშუალებებს (მაგ., სოციალური ქსელები) ეროვნული ბიბლიოთეკის თანამშრომლები ფაქტობრივად არ იცნობდნენ.

საგულისხმოა გ. საბანაძის დასკვნა, რომელსაც ასევე სრულად ვიზიარებთ: **ამჟამად (2009 წლის სექტემბრის მდგომარეობით – გ.კ.) ეროვნული ბიბლიოთეკის შიდა PR-ის მთავარი პრობლემაა დალაგებული საკომუნიკაციო არხების არარსებობა. ამ შემთხვევაში ყველაზე სახიფათო ისაა, რომ ინფორმაცია კი არ წყვეტს მოძრაობას, არამედ მაინც ვრცელდება, ოღონდ დამახინჩებით, ორგანიზაციის მმართველობის კონტროლის გარეშე. როგორც ამბობენ, წმინდა ადგილი არასდროს არის ცარიელი, არ არის ცარიელი სამიზნე ჯგუფების გონებაში ის ადგილი, სადაც უნდა იყოს ჩვენ მიერ გადაცემული ინფორმაცია. ჩვენს შემთხვევაში ეს ინფორმაცია არის დამახინჩებული, ხშირად სიმართლისგან ძალიან განსხვავებული. ცუდია, როცა თანამშრომელი თავისი ორგანიზაციის შესახებ ინფორმაციას იღებს ჭორების ფორმით, კიდევ უფრო უარესია ის, რომ ეს ჭორები თითქმის ყოველთვის გადის ორგანიზაციის გარეთ. თბილისის მასშტაბების ქალაქში თუნდაც რამდენიმე არასწორად ინფორმირებული თანამშრომლისგან ჭორი მყისიერად ვრცელდება. მას მალევე იტაცებენ ყურნალისტები, რომელთათვის, როგორც პრაქტიკამ გვიჩვენა, ინფორმაციის გადამოწმება ყოველთვის არ არის ყურნალისტიკის მთავარი პრინციპი. შედეგად ზარალდება ბიბლიოთეკა და მისი მენეჯმენტის რეპუტაცია.**

გ. საბანაძის მიერ წარმოდგენილი შიდა კომუნიკაციების ინტეგრირებული გეგმის სამუშაო ვარიანტი ასევე ითვალისწინებდა PR-ის მიზნებისა და ამოცანების განსაზღვრას.

მიზნები: სტაბილური და მოქნილი საკომუნიკაციო არხების ჩამოყალიბება; ორგანიზაციისადმი თანამშრომელთა ლოიალობის გაზრდა.

ამოცანები: ინფორმაციის ვერტიკალურად და ჰორიზონტალურად მოძრაობის ხელშეწყობა; თანამშრომლების განწყობების მუდმივი შესწავლა; თანამშრომლების განწყობების ცვლილებებზე მყისიერი რეაგირება; თანამშრომელს უნდა გაუჩნდეს განცდა, რომ ბიბლიოთეკა ზრუნავს მის პროფესიულ და პიროვნულ განვითარებაზე; თანამშრომელს უნდა გაუჩნდეს განცდა, რომ ბიბლიოთეკა ზრუნავს მასზე და მის ოჯახზე; თანამშრომელთათვის კულტურული ღონისძიებების მოწყობა.

შიდა კომუნიკაციების ინტეგრირებული გეგმის სამუშაო ვარიანტში ასევე შემოთავაზებული იყო ზემოთ აღნიშნული მიზნებისა და ამოცანების ვადაწყვეტის გზები და ძირითადი მიმართულებები.

სამწუხაროდ, გ. საბანაძის წინადადებებს ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მხარდაჭერა არ მოჰყოლია. ჩაითვალა, რომ აღნიშნული გეგმის განხორციელება მხოლოდ რამდენიმე წლის შემდეგ იყო შესაძლებელი.

მიმაჩნდა და ახლაც იმავე აზრზე ვარჩები: რამდენიმე უმნიშვნელო შენიშვნის გათვალისწინებით, შიდა კომუნიკაციების ინტეგრირებული გეგმის სამუშაო ვარიანტი წარმატებით “იმუშავებდა” და შემდეგ განვითარებულ ბევრ პრობლემას საფუძველშივე აგვაცილებდა.

გავითვალისწინე რა საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში შექმნილი ახალი რეალობები, 2011 წლის ოქტომბერში, საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის საბიბლიოთეკო საბჭოს წინაშე გამოვედი მოხსენებით. მოხსენებაში პირველად განვიხილე ეროვნული ბიბლიოთეკა, როგორც სისტემა და ხაზგასმით აღვნიშნე: თანამედროვე საზოგადოება და, ბუნებრივია, ქართული საზოგადოება ინფორმაციულ ხანაში (“Information Age”) ცხოვრობს და დღეს, როგორც არასდროს, მისი ფუნქციონირება დამოკიდებულია ინფორმაციის სწრაფ მიღებაზე, გადამუშავებასა და გაცემაზე. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა არამხოლოდ ბეჭდური წიგნების, ბროშურების და ა.შ. საცავია, არამედ ციფრული რესურსების ერთ-ერთი უმსხვილესი მფლობელი. ამასთან, რესურსების ფლობა, სწრაფი და ხარისხიანი “მიწოდება” არ წარმოადგენს ეროვნული ბიბლიოთეკის ფუნქციონირების ერთადერთ დანიშნულებას. თანამედროვე ბიბლიოთეკების ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქცია ბიბლიოთეკაში მიმდინარე პროცესების საზოგადოებისათვის დროული მიწოდებაც არის. ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მიმდინარე მოვლენების, განხორციელებული პროექტების, ჩატარებული ღონისძიებების მიმართ საზოგადოების ინტერესი მზარდია, ამის თქმის საფუძველს გვაძლევს ის, რომ თითქმის ყველა ღონისძიება (ჩასატარებელი, ჩატარებული) თუ განხორციელებული პროექტი საქართველოს უმთავრესი მედია საშუალებების, ასევე რეგიონული ბეჭდური მედიისა და ტელეკომპანიების ყურადღების ცენტრშია და მაინც, “გაშუქების ხარისხი” და პერიოდულობა არასაკმარისია ბიბლიოთეკის საქმიანობით დაინტერესებული საზოგადოების სრულყოფილი ინფორმირებისთვის. საზოგადოებისათვის ინფორმაციის “სიუჟეტებითა” და “ნიუსებით” თუნდაც ყოველდღიური მიწოდება, შეიძლება ითქვას, “მიწოდების” მხოლოდ პირველი საფეხურია.

თანამედროვე გაგებით „საზოგადოება“ აღარაა ამა თუ იმ ორგანიზაციის საქმიანობის მხოლოდ პასიური დამკვირვებელი და შემფასებელი; იგი ბეჭდური მედიის, ტელემედიის, სოციალური ქსელების (facebook, twitter), ბლოგებისა და საიტების (მათ შორის პირადი) მეშვეობით აშკარად “ერევა” ორგანიზაციის საქმიანობაში. სწორედ საზოგადოებაა თანამედროვე ორიგანიზაციათა ძირითადი აქტორი. სწორედ საზოგადოების მოთხოვნები განსაზღვრავენ ორგანიზაციაში მოქმედი ყველა სუბიექტისა და ობიექტის მუშაობას. საზოგადოებრივი დაკვეთის სრულად გათვალისწინებით დგება ორგანიზაციების უახლოესი, ხშირ შემთხვევაში – პერსპექტიული გეგმებიც. ნებისმიერი არასწორად გაგებული, დამუშავებული, მით უმეტეს, გადაცემული ინფორმაცია, როგორც ზემოთ ვთქვით, იწვევს ერთი მხრივ, გარე პრობლემებს, მეორე მხრივ – შიდა პრობლემებს, ანუ ადგილი აქვს სასურველ და არსებულ მდგომარეობებს შორის დისბალანსს. ცალკე საკითხია ინფორმაციის მიწოდება ორგანიზაციებში, რომლებშიც მრავალრიცხოვანი ადამიანური რესურსია თავმოყრილი. როგორც წესი, ასეთ

ორგანიზაციებში თანამშრომელთა შორის გაძნელებულია სწრაფი კომუნიკაცია, ხშირად აღვილი აქვს ინფორმაციის დაგვიანებასა და დამახინჯებულ მიწოდებას. აქედან გამომდინარე, ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მიმდინარე და უახლოეს მომავალში მოსალოდნელ ღონისძიებათა სწრაფი, ზუსტი და ეფექტიანი მიწოდებისათვის აუცილებლად მიგვაჩნია საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის დამოუკიდებელი საინფორმაციო სისტემების, განსაკუთრებით ინტერნეტტელევიზიის შექმნა, და საზოგადოების, მათ შორის, თანამშრომლების ინფორმირება, რაც გულისხმობს საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მცირე სტუდიის შექმნას. სტუდიაში გადაღებული ვიდეოები გავრცელება სოციალური ქსელების მეშვეობით და განთავსდება ეროვნული ბიბლიოთეკის ვებგვერდზე. ამ ეტაპზე მიზანშეწონილად გვესახება შემდეგი ტიპის ვიდეოდოკუმენტების შექმნა: 1. საჯარო ლექციები ეროვნულ ბიბლიოთეკაში; 2. პოეზიის საღამოები ეროვნულ ბიბლიოთეკაში; 3. ცნობილი ადამიანების საჯარო გამოსვლები (აქ იგულისხმება ცნობილი ადამიანების სიტყვები კონკრეტულ თემებზე, ამ ეტაპზე, ვფიქრობთ, ამ საჯარო გამოსვლების მიზანი უნდა იყოს წიგნიერების ამაღლება. მაგალითად, ვაჩვენოთ წიგნი, როგორც საშუალება წარმატებისკენ მიმავალ გზაზე); 4. ეროვნული ბიბლიოთეკის სიახლეებისა და მომსახურებების პრომოვიდეოები; 5. ახალი წიგნების მიმოხილვა.

რა თქმა უნდა, პროექტის მიმდინარეობისას, მაყურებელთა ინტერესების გათვალისწინებით, ვიდეოების შინაარსი ზოგ შემთხვევაში შეიცვლება და დაიხვეწება. ინტერნეტ-ტელევიზიის შექმნა და მისი ფუნქციონირება არ არის დაკავშირებული დიდ ხარჯებთან, მოსალოდნელი შედეგი კი შესაძლოა ბევრად აღემატებოდეს გაწეულ დანახარჯებს. ვითვალისწინებთ იმასაც, რომ დღეისათვის ეროვნული ბიბლიოთეკის ადამიანური რესურსი და "სტუდიის" მოსაწყობად საჭირო ავეჯი და სათანადო სივრცე იძლევა ინტერნეტ-ტელევიზიის ნორმალური ფუნქციონირების საშუალებას. დღეს ეროვნულ ბიბლიოთეკას უკვე აქვს ინტერნეტ-ტელევიზია და ინტერნეტ-რადიო თავისი პროგრამებითა და გადაცემებით. მათი ნახვა დაინტერესებულ მაყურებელსა თუ მსმენელს ეროვნული ბიბლიოთეკის ინტერნეტ-ტელევიზია GeolibTV-ის იუთუბისა და სოციალურ ქსელ "ფეისბუქის" გვერდებზე შეიძლება. ეს უკვე სულ სხვა მოხსენების თემაა და ამაზე მომავალ კონფერენციებზე ვისაუბრებთ. ერთს კი აუცილებლად აღვნიშნავ, GeolibTV იხგლისური დასახელების Georgia Library Television-ის (საქართველოს საბიბლიოთეკო ტელევიზია) აბრევიატურაა, რაც იმას ნიშნავს, რომ იგი არა მხოლოდ საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის საკუთრებაა. მე, ეროვნული ბიბლიოთეკის თანამშრომელს, ეროვნული ბიბლიოთეკა საქართველოს საბიბლიოთეკო სივრცის განუყოფელ ნაწილად წარმომიდგენია და ვთვლი, შიდა საკომუნიკაციო არხის ერთ-ერთი მძლავრი საშუალება დიდ დანხარებას გაუწევს ჩემს კოლეგებს, მიუხედავად იმისა, ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მუშაობენ თუ მის გარეთ.

დასკვნის სახით შეგვიძლია ვთქვათ:

1. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა, რთული, დინამიკური სისტემაა;
2. შედეგადა 4 ურთიერთდაკავშირებული ქვესისტემისგან (დეპარტამენტები).
3. ქვესისტემებს შორის გამოიყოფა ორი ურთიერთდაკავშირებული პოტენციალი: საბიბლიოთეკო რესურსების დეპარტამენტი და საბიბლიოთეკო მომსახურებისა და ინფორმაციის დეპარტამენტი.

4. განუხრელად იზრდება სასარგებლო ქვესისტემათა მნიშვნელობა მთლიანი სისტემის ფუნქციონირების პროცესში. 5. პოტენციალისა და სასარგებლო ქვესისტემებისადმი წაყენებული მოთხოვნების ცვლილებასთან ერთად იცვლება შიდა და გარე კომუნიკაციების გაღრმავებისა და მიზანმიმართული ღონისძიებების სრულყოფის აუცილებლობა. 5. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ეროვნული ბიბლიოთეკის ინტერნეტ-ტელევიზია GeolibTV-ისა და ინტერნეტ-რადიოს განვითარებას და ისინი უნდა გახდნენ საზოგადოებასთან, განსაკუთრებით ბიბლიოთეკათმორისი თანამშრომლობის ერთ-ერთი უმთავრესი ინსტრუმენტები.

დამოწმებული ლიტერატურა

ვ. აფანასიევი, 1985 - ვ. აფანასიევი, საზოგადოება: სისტემურობა, შემეცნება და მართვა, თბ., 1985.

თ. საათი, 1997 - Саати Т., Керис К. Аналитическое планирование. Организация систем. Издательство: Радио и связь, 1991.

გ. წერეთელი, გ. კილაძე, 1995 - გ. წერეთელი, გ. კილაძე, საზოგადოების, ბუნებისა და წარმოების სისტემური ურთიერთკავშირის ასპექტები და გარემო ბუნების დაცვაზე ორიენტირებული საბაზრო-ეკონომიკური ურთიერთობები / [რედ.: გ. წერეთელი] ; საქ. მეცნ. აკად. ეკონ. ინ-ტი, თბ., 1995.

Kenneth A. Potocki and Richard C. Brocato. A System of Management for Organizational Improvement.. <http://techdigest.jhuapl.edu/td/td1604/Potocki.pdf>

Н. Н. Кургина. Библиотека как система: обзор научных подходов. <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2008/disk/96.pdf>

GIORGI KILADZE

NEW CHALLENGES OF THE NATIONAL LIBRARY

(Internet TV- GeolibTV and Internet- Radio)

Modern society, including the Georgian one, lives in the Information Age, and today more than ever before, its performance depends on the instant acquisition of information, its processing and delivery.

For more than twenty years National Library is not only the main depository of books, dissertations and other types of documents, but it is the owner of one of the largest digital collections' base as well. Its function is not only related to providing printed documents or e-resources, one of the main functions of modern libraries is providing audience with information related to current activities.

Events and activities held in National Library increase interest in the society. Almost every event (planned or taken place) is broadcast by Georgian media, regional television companies and social networks. But we would like to emphasize that the quality of information and the frequency of broadcasting is not sufficient and is to be

improved to meet fully the interests of the public. Everyday “Stories” and “news” is the first step, but not the only issue in providing the information.

The modern sense of “society” does not mean a passive observation or external evaluation of organization activities. Society integrates in the space of activities through the means of print media, television, and social networks - personal blogs and websites. Society becomes the main actor of modern public organizations’ everyday life. Society requirements determine the type of work of any subject and object in public space, its nearest future plans and further prospects.

Information providing is another case of public organization activities, where huge number of human resources are involved. Communications are complicated, difficulties emerge due to information providing and its quality.

We consider the importance of independent information systems, internet television, and information providing for library staff to be the main subject to gain and improve rapid and efficient access according to current and future activities of National Library. Therefore, the importance of creation of small library studio is evident. Videos performed in the studio will be shared through social networks and presented on National Library official website. At this stage we have selected following types of video contents.

- National Library Public lectures
- The National Library Poetry Evenings
- Famous people performances (including the speeches of famous people on specific topics. At this stage we consider showing the role of a book as a means to the path of accomplishments and successes.)
- Promo videos about National Library innovations and services.
- New books’ review.

The content of the videos will change and elaborate depending on audience interests.

Creation and function of Internet TV does not imply big costs and the expected result will be much efficient than the expenditure.

We take into account present human resources, space and technical equipment of National Library and consider it to be adequate for normal functioning of the internet-television studio.